
Prikazi i osvrti

Profesionalna kompetencija vjeroučitelja u školi Katehetske ljetne škole u Splitu

1. *Važnost trajnog usavršavanja vjeroučitelja*

Katehetske škole u Crkvi u Hrvata imaju dugu tradiciju i prepoznatljivo ime. Pokoncilaska obnova obuhvaćala je sve dimenzije crkvenog života i djelovanja, pa tako i katehizaciju kao bitni i nezaobilazni aspekt evangelizacijskog poslanja Crkve. Dosadašnje katehetske škole, ljetne i zimske, dale su značajan prinos u obnovi i promicanju kateheze, u formaciji kateheta i vjeroučitelja, u pronalaženju novih načina i putova na području vjerskog odgoja djece, mladih i odraslih.

Ulaskom vjeronauka u javni školski sustav, katehetske ljetne i zimske škole postaju sve masovnije i aktualnije. Stoga se već duže vrijeme razmišlja o potrebi preustroja trajnog usavršavanja vjeroučitelja, a time i katehetskih škola. U tom smislu, od ove godine započelo se s novim, vrlo zahtjevnim projektom trajnog usavršavanja vjeroučitelja u školi i kateheta u župnim zajednicama, s naglaskom na "ciljanim katehetskim školama", koje će se organizirati za pojedine profile i kategorije vjeroučitelja. Tako je, uz dosadašnju ljetnu i zimsku, pokrenuto još nekoliko katehetskih škola - za župnu katehezu, za vjerski odgoj u predškolskim ustanovama i za odgoj u vjeri osoba s posebnim potrebama. Sve ove škole, od sada s manjim brojem sudionika, održavat će se jednom godišnje, a svake četvrte godine umjesto njih trebao bi se održavati katehetski kongres za sve profile i kategorije vjeroučitelja i kateheta.

Katehetska ljetna škola, koja kod nas ima najdužu tradiciju i najpoznatije ime, dobila je svoje stalno sjedište u Splitu. I ona sama je od ove godine doživjela značajan preustroj. Razdvojena je u dvije različite škole, koje će se održavati u sklopu, jedna za drugom - prva za vjeroučitelje u osnovnoj školi, druga za vjeroučitelje u srednjoj

školi. Ove dvije zasebne škole održane su prvi put ove godine u Splitu, od 27. do 31. kolovoza, pod vodstvom posebnih povjerenstava, koja su koncipirala program i vodila cjelokupnu organizaciju. One su uvrštene u katalog stručnih skupova na nacionalnoj razini, koje svake godine objavljuje Ministarstvo prosvjete i športa.

2. Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje u osnovnoj školi

Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje u osnovnoj školi, na kojoj je sudjelovalo oko 400 vjeroučitelja iz cijele Hrvatske te iz Bosne i Hercegovine, održana je od 27. do 29. kolovoza, na temu: *Profesionalna kompetencija vjeroučitelja u školi. Upotreba plana i programa, udžbenika i drugih didaktičkih pomagala*. Upravo ova tema nije bila ni slučajna, ni bez razloga. Naime, poznato je da se već dvije godine intenzivno radi na izradi novih vjeronaučnih udžbenika za osnovnu i srednju školu, te istodobno na obnovi postojećeg plana i programa katoličkoga vjeronauka. Ovaj projekt je zahtjevan i mukotrpan. Cilj Škole bio je, s jedne strane, verificirati dokle se je stiglo na ovome projektu i, s druge strane, osposobljavati vjeroučitelje kako će se u nastavi služiti planom i programom, udžbenikom i drugim didaktičkim pomagalima.

Da bi se vjeroučitelji što aktivnije uključili u rad Škole i da ne bi bili samo pasivni slušatelji stručno pripremljenih teoretskih predavanja, održana su samo tri predavanja (katehetsko, psihološko i biblijsko), dok je središnji naglasak stavljen na rad u manjim skupinama, što se prema dojmovima sudionika pokazalo vrlo uspješnim. U devetnaest skupina po dvadesetak sudionika vjeroučitelji su sami radili na konkretnom vjeronaučnom programu i razradi katehetskih jedinica. Imajući na umu da mnogim vjeroučiteljima, poglavito onima koji su ranije završili svoj teološki studij, nedostaje upravo didaktičko-metodička osposobljenost u konkretnoj nastavi vjeronauka, radom u manjim skupinama pokušalo se nadoknaditi taj nedostatak. Kako na početku školske godine napraviti godišnji izvedbeni plan vjeronauka? Kako obraditi jednu nastavnu jedinicu? Koji su njezini strukturalni elementi? Kako didaktički i metodički obraditi jednu lekciju iz udžbenika? Jednom riječju, kako razraditi i napraviti jednu katehezu? Zacijelo, rad nije mogao biti konkretniji, a za vjeroučitelje u školi praktičniji i korisniji.

Međutim, vremenski nije bilo moguće u dva i pol dana obraditi cjelokupni program za osnovnu školu. Zato se obrađivala po jedna tematska cjelina (svaka sadrži nekoliko nastavnih jedinica) iz prvoga, trećega, petoga i sedmog razreda, jer se upravo za spomenute razrede intenzivnije radi na izradi odgovarajućih novih udžbenika, radnih

bilježnica i priručnika za vjeroučitelje. Da bi se barem donekle ujednačio sadržaj rada u različitim skupinama, odabrana je jedna tema koja se provlači kroz sva četiri programa - tema o praštanju i pomirenju.

Osim didaktičko-metodičke obrade pojedinih tematskih cjelina, u skupinama se radilo i na izradi godišnjeg izvedbenog plana, koji svaki vjeroučitelj osobno treba napraviti i dostaviti ravnatelju škole na početku svake školske godine. Naime, postojeći plan i program sa 70 nastavnih jedinica toliko je pretrpan da vjeroučitelj nema čak vremena ni za ponavljanje i vrednovanje, a kamoli za nekakvu kreatinost ili programsku slobodu. Novi vjeronaučni plan, u skladu s trendom programskog rasterećenja svih školskih predmeta, predviđa najviše do 45 jedinica, koje nisu strogo vezane za tijek liturgijske godine. Sada se vjeroučitelju pruža više prostora za kreativnost i slobodu u oblikovanju godišnjeg plana. Kako i čime ispuniti 25 sati koji mu stoje na raspolaganju? Koje nastavne jedinice obraditi u više sati? Kako integrirati u godišnji plan kršćanske blagdane kroz godinu? Kada staviti u plan satove ponavljanja i ocjenjivanja?

Rad u skupinama, koji je sačinjavao okosnicu ovogodišnje Katehetske ljetne škole (četiri puta po dva puna sata), bio je vrlo ozbiljan i plodonosan, a sami vjeroučitelji bili su vidno zadovoljni ovakvom programskom koncepcijom Škole. To se je moglo uočiti i prepoznati na završnoj plenarnoj raspravi, na kojoj su izneseni konkretni rezultati rada. Za svih osam razreda osnovne škole izrađeno je nekoliko prijedloga godišnjeg izvedbenog plana vjeronauka, te gotovi katehetski modeli spomenutih tematskih cjelina. U novom broju "Katehetskog glasnika" trebao bi biti objavljen jedan ogledni izvedbeni plan za sve razrede, te dvadesetak najuspjelijih katehetskih jedinica. U svakom slučaju, radi se o vrlo plodnom radu i najkonkretnijim rezultatima.

3. Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje u srednjoj školi

U sklopu novog projekta o trajnom usavršavanju vjeroučitelja, Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje u srednjoj školi održana je prvi put uopće, 30. i 31. kolovoza, na temu: *Vjeroučitelj i udžbenik u službi kvalitete srednjoškolskog vjeronauka*. Nažalost, odaziv nije bio zadovoljavajući: od oko 500 srednjoškolskih vjeroučitelja u cijeloj Hrvatskoj, sudjelovalo ih je oko 130. Razlog relativno slabom odazivu stoji u činjenici što u mnogim našim biskupijama (u našoj nadbiskupiji to nije praksa) u srednjim školama vjeronauk predaju pretežno svećenici, a oni se inače u vrlo malom postotku odazivaju na

stručne katehetske skupove. No, ipak, radna atmosfera u Školi bila je na vrlo visokoj razini.

Koncepcija Škole bila je slična onoj za osnovnoškolske vjeroučitelje. I ovdje je, uz nekoliko predavanja, središnji naglasak stavljen na rad u manjim skupinama. U deset skupina, od deset do petnaest sudionika, vjeroučitelji su obrađivali program prvog razreda srednje škole, jer je u završnoj fazi izrada odgovarajućeg novog vjeronaučnog udžbenika. Došlo se je do najkonkretnijih rezultata. Cjelokupni program prvog razreda razrađen je u katehetske jedinice, koje će srednjoškolskim vjeroučiteljima uvelike poslužiti u nastavnoj praksi dok ne bude objavljen novi udžbenik. Kao i prethodna Škola, i ova srednjoškolska je završila uvijek zanimljivim okruglim stolom, na kojemu se raspravljalo o najaktualnijim pitanjima školskog vjeronauka.

Vjeroučitelji iz cijele Hrvatske napustili su Split vidno zadovoljni koncepcijom i organizacijom i jedne i druge katehetske škole. Najveće zasluge za to imaju dva povjerenstva, koja najvećim dijelom sačinjavaju splitski vjeroučitelji i kojima treba odati posebno priznanje. Vrijedno je spomenuti da su upravo oni, uz animiranje dvaju svećanih euharistijskih slavlja, priredili u večernjim satima i dva kulturno-zabavna programa, koji su dobili najviše pohvale svih nazočnih. Zbog toga se s pravom možemo nadati da se u Splitu stvara jedan snažan katehetski centar, ne samo zato što su ove dvije katehetske škole dobile svoje stalno sjedište u Splitu, nego još više stoga, što jedan značajan broj vjeroučitelja pokazuje spremnost na suradnju i sposobnost za koncipiranje i organizaciju ovakvih katehetskih skupova na nacionalnoj razini.

Josip Periš